

Исток Православни

свештеник Србољуб Милетић

НЕКИ НОВИ ПОКРЕТИ У ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ

Има у православном свету данас појединих теолога који наивно и лакомислено трче да загрле свет "Христовом љубављу", не узимајући у обзир да тај исти свет не жели њихову љубав, исто као што није желео ни Христову. Сетимо се речи Господњих: Јерусалиме, Јерусалиме, који убијаш пророке и засипаш камењем послане теби! колико пута

хтедох да скупим чеда твоја, као што кокош сакупља пилиће своје под крила, и не хтесте! (Мт. 23, 37.)

Од таквих наших теолога, којих на жалост, под утицајем идеје модерног доба комуникација и "глобалног села" има и међу свештенством па чак и међу епископима, слушамо на пример, "како је екуменизам у реду, само треба да се договоримо да прихватимо истину и будемо једно у Христу!" Или се пак позивају на хуманизам, сматрајући да је важно и довољно бити човек, онаквим каквим га је Господ створио.

Ови наши теолози наивно сматрају да би својим учешћем у таквим покретима они могли да промене њихов правац и суштину и да их "оправославе" т. ј. да их учине православнима тако што би њихове присталице разумеле и прихватиле истину. У оваквим изјавама и размишљањима постоји добро прикривена рационалистичка гордост и уверење да су они способни да убеди остали свет који је на погрешном путу, тако једноставно као што мисле да су њима једноставно "ствари јасне" у вези екуменизма или хуманизма. Као да су заборавили на изричито упозорење самога Христа: Опомињите се ријечи коју вам ја рекох: није слуга већи од господара својега. Ако мене изгнаше, и вас ће изгнати; ако моју ријеч одржаше, и вашу ће одржати. (Јн. 15, 20.)

У својим излагањима они се често позивају на свете оце који им служе као главни доказ да ми православни треба да имамо више љубави и разумевања за остали свет, да га не одбацујемо и не критикујемо сувише, иначе ћемо "сами себе изоловати и тако затворити врата онима који би желели да сазнају истину". Међутим, они уопште не узимају у обзир да њихова дефиниција (ако је уопште имају) екуменизма или хуманизма,

не одговара и није иста као и дефиниција самих тих покрета и да људи који су тамо, не прихватају екуменизам или хуманизам због тога да би кроз њих трагали за истином. Они мисле да је истина већ на њиховој страни, јер екуменизам је покрет у циљу ЈЕДИНСТВА, а не у циљу изналажења ИСТИНЕ!

Ако би следили њихову логику по којој ми дугујемо свету наше учешће у овим покретима, могли би да кажемо да је и секуларизам у реду, јер човек има и душу и тело о коме је такође дужан да се брине као о храму Божијем; култура је у реду, јер произилази из "култа" који само и једноставно треба вратити или довести Христу; модернизам је такође у реду, јер је Христос увек нов, млад и савремен... Гледајући тако незрело и површно кроз Христа, све може да буде у реду, ако га само "охристовимо" и "оправославимо" - проста и једноставна формула да се наивно и лако увек нађемо испред светских токова...

Знамо да су оци зрело, мудро и трезвено размишљајући, свештенству забранили да се бави политиком, али зашто не би рекли и да је политика у реду - јер, као што се треба бринути о телу, треба водити рачуна и о народном телу - држави, само да се одрекнемо неких "ситница", попут макјавелијанства у политици. Треба једноставно из политике избацити непоштење и убацити хришћанску савест - и онда је политика сасвим у реду; и т.д.

Ако наставимо оваквом логиком, не можемо а да се не задивимо наивношти њених заговорника који сматрају да Христа и истину, Цркву и нашу свету Веру могу убацити по своме нахођењу у какав год водећи светски покрет и да на тај, јефтини начин могу увек остати актуелни и савремени у светским збивањима.

Позивање оваквих теолога на свете оце нема никаквог смисла, јер никада оци нису били толико рационално самоуверени и "отворени" према свету. Напротив, основна карактеристика целокупног живота и дела отаца јесте да су они сами бежали и удаљавали се од света коме поједини наши учени теолози хрле у сусрет и братски загрљај. Они нису себе сматрали чудотворцима који тако једноставно могу да убеде свет да је на погрешном путу. Оци никада нису давали једноставне и кратке изјаве попут, на пример: Католици су у реду - само треба да одбаце своја погрешна учења; или, античка философија је у реду и треба је разумети и прихватити, само да она прихвати Христа и Његово учење, остало је у реду! Насупрот! Оци су наглашавали да љубав према свету удаљава од љубави према Богу, јер је и сам Христос више пута повлачио разлику између света и својих ученика: Кад бисте били од света, свет би своје љубио, а како нисте од света, него вас ја избрах од света, зато вас мрзи свет. (Јн. 15, 19.) Следећи Христу, апостол Јован поучава: Не љубите света ни што је у свету. Ако неко љуби свет, љубави Очеве нема у њему! (1. Јован. 2, 15.) А, св. апостол Јаков такве укорава и изричито упозорава: Прељубочинци и прељубочинице! Не знате ли да је пријатељство према свету непријатељство према Богу? Јер који хоће свету пријатељ да буде, непријатељ Божији постаје! (Јак. 4, 4.)

Овакви наши теолози губе из вида једноставну чињеницу да ако би поборници хуманизма или секуларизма неким чудом и прихватили православље и постали Хришћани, самим тим би морали да престану да се називају хуманистима или секуларистима. У колико би екуменисти учинили то исто и постали православни, било би потпуно бесмислено да се и даље називају екуменисти. Исто важи и за све друге покрете,

укључујући и културу, цивилизацију, науку, и све што има свој извор и надахнуће у свету а не у Богу.

Међутим, неки тврде да је Христос већи од света и да Он обухвата све што човек има, имајући и сам, као Бог, неупоредиво много више. Они закључују да је Христос већи и од свих светских покрета и да је Он у стању да прими све оне који га желе. Ово је само условно тачно, јер Христос јесте већи али само у истини али не и у лажи и обмани. Његова наука и Црква јесу свеобухватније од свих светских покрета и философија, оне јесу веће у истини и у свим врлинама, али никако у манама и недостатцима. Христос заиста може да прими свакога ко хоће да га следи, али Он није и не може се назвати ни хуманистом, ни екуменистом, ни политичарем, нити било којим од ових светских епитета. Према томе, све оно што Христос није, не могу бити ни његови ученици, нити га пак "из љубави према ближњем" могу прихватати без опасности да се удаљују од Христа.

Љубав према ближњем не значи да треба бити већи хуманиста од хуманиста и већи политичар од политичара, јер само бављење овим активностима удаљује од Христа, пошто ови покрети нису ни основани и не служе за приближавање Христу већ за уређење овога земнога света без Њега и без Његове помоћи.

Оци нигде и никада на тај начин нису говорили о светским покретима. Никада нису у знак разумевања и показивања љубави према њима говорили да су "ови у суштини добри, само их треба привести Христу"! Јер Христос и истина нису само закрпа за овешталу хаљину или зачин за неку папазјанију, нити су пак, само украс или декорација за неку светску мудрост или науку. Христос из основа мења човека и

његов поглед на свет, јер Он не само "поправља" старога, већ чини новог човека. Јер "се с њим погребосмо кроз крштење у смрт, да би, као што Христос уста из мртвих славом Очево, тако и ми ходили у новом животу. Знајући ово, да се стари наш човек разапе с Њиме, да би се уништило тело греховно, да више не робујемо греху. (Рим. 6, 4-6.)

Можемо ли само замислити шта би било са хришћанством да је Христос имао мало више обзира, "љубави и разумевања" према фарисејима или према јеврејским вођама? Да су апостоли били толерантнији према светским мудростима и силама?

"Мудри" и учени "православни рационалисти" се радо позивају на апостола Павла који каже: "Свима сам био све, да како год неке спасем"! А, ево шта каже апостол: "Јер будући слободан од свију, свима себе учиних робом, да их што више придобијем. И постадох Јудејцима као Јудејац, да Јудејце придобијем; онима који су под законом као под законом, да придобијем оне који су под законом; онима који су без закона постадох као без закона, премда нисам Богу без закона, него сам у закону Христову, да придобијем оне који су без закона. Слабима постадох као слаб, да слабе придобијем; Свима сам био све, да како год неке спасем. А ово чиним за Јеванђеље да будем његов заједничар."(1. Кор. 9, 19-23)

Апостол овде говори о ПРОПОВЕДАЊУ ЈЕВАНЂЕЉА, а не о учлањивању у некакве организације или о свом "равноправном учествовању" на њиховим скуповима. Нико никоме не брани да проповеда Јеванђеље секташима, хуманистима, нихилистима, екуменистима, материјалистима, политичарима или било коме другом... Јер, овде се ради о ПРОПОВЕДИ, а не о "упрезању у исти јарам" са њима, у чему

постоји огромна разлика коју поједини, забринути за братску љубав и блискост са светом, изгледа не могу да виде.

Зар апостол Павле не упућује на заповест Господњу која важи за све, па и за Коринћане: "Не упрежите се у исти јарам с невјерницима; јер шта има праведност са безакоњем; или какву заједницу има светлост са тамом? А какву сагласност Христос са Велијаром? Или какав део има верни с неверником? И какво је слагање храма Божијег са идолима? Јер ви сте храм Бога живог, као што рече Бог: Уселићу се у њих и живећу у њима и бићу им Бог и они ће бити мој народ. Зато, изиђите из њихове средине и одвојте се, говори Господ и не дохватајте се нечистог и ја ћу вас примити, и бићу вам отац и ви ћете бити моји синови и кћери, говори Господ Сведржитељ! (2. Кор. 6, 14-18.)

Шта ово значи? Није ли то јасно и гласно упозорење да не "вучемо" са њима иста, њихова секуларистичка, хуманистичка, екуменистичка и сва остала "кола", јер су то - мора се признати ЊИХОВА, а не наша кола. Ми имамо свој јарам, своје бремене и свој крст и не можемо се са "браћом јеретицима", хуманистима, атеистима, материјалистима, и осталим незнабошцима отимати о "ауторско право" или водећу улогу у њиховим измишљотинама, без обзира како их ми видели и тумачили, и кроз какву призму посматрали и анализирали.

Јер тај исти апостол јасно поручује Ефесцима: "Нико да вас не завањава празним речима; јер због тога долази гњев Божији на синове противљења. Не будите дакле, саучесници њихови, јер некада бејасте тама а сада сте светлост у Господу: владајте се као деца светлости... и немојте узимати учешћа у бесплодним делима таме, него их још разоткривајте! (Еф. 5, 6-11)

Они који се противе истини најлакше се сакривају иза празних речи. А, како тек јадно изгледају поједини наши теолози који у тим празним речима траже зрнца истине, па онда, на основу њих желе да прогласе читави покрет добрим и корисним, "само им још недостаје да буду Православни..."

Оно што је оцима било јасно, њима је изгледа, мање важно, а то је: да непријатељ и противник Божији готово никада не говори чисту лаж, без трунке истине - јер би онда било сувише лако препознати је. Он за придобијање својих следбеника употребљава зрнце истине на начин који одводи у супротном правцу од ње. Уопште, он не може да измисли нешто што не постоји, већ само злоупотребљава постојеће за рачун непостојећег. Најбољи пример је кушање самога Господа, коме кушач вели: "Ако си Син Божији, реци да камење ово хлебови постану!" Кушача није интересовала истина, нити доказ ради свога убеђења, јер је он већ знао да је Христос заиста Син Божији. Зато употребљава истину: да је Христос гладан, да он јесте Син Божији и да заиста може ако жели да претвори камење у хлебова, - како би га навео на празне речи и дела доказивања онога што је очигледно и што оба већ знају. А, Христос уместо да пружи доказ своје силе и покаже отпаломе истину о себи, скромно "одговори и рече: Писано је: не живи човек о самом хлебу, но о свакој речи која излази из уста Божијих."

Кушач не одустаје јер није ганут помирљивим тоном. Сада је јасно да он није забринут за глад Христову, нити пак за истину о Њему. Али, када се већ ради о истини, он позајмљује истине из Светог Писма да би појачао разлог свог захтева за празно и наизглед "безазлено", али знатижељно доказивање, "па му рече: Ако си Син Божији скочи доле, јер је писано: Анђелима својим заповедиће за тебе и узеће те на руке, да како не запнеш за камен ногом својом!" "А Исус му рече: И ово је написано: Немој кушати Господа Бога својега!" Христос поново одбацује кушачеву лажну знатижељу и враћа пажњу на суштину разлога за ово празнословље, а то је само кушање - а не жеђ или жеља за истином!

"Опет га узе ђаво и одведе на гору врло високу, и показа му сва царства овога света и славу њихову; И рече му: Све ово даћу теби ако паднеш и поклониш ми се!" Сада се већ открива прави циљ ове драме: видећи да нема ништа од празних речи, кушач убацује стварну вредност, врло високи улог: сва царства овога света и сву славу њихову.

Можда би сада по нашој памети било логичније разобличити његову лаж у својој суштини и рећи кушачу да то свакако већ није његово. Али, "Тада му Исус рече: Иди од мене, сотоно; јер стоји написано: Господу Богу својему поклањај се и њему јединоме служи!" Интересантно је да му Господ не одговара: Иди од мене сотоно, како ми ти можеш дати оно што није твоје него моје!?! Господ зна да је кушач у ствари кнез овога света (Јн. 14, 30.) и он то јесте по Његовом допуштењу, макар и привремено. Али, Он не жели да се расправља око рокова коме је шта дано, јер то није суштина догађаја, већ узвраћа одговор као мач двосекли, који се такође односи и на самог кушача: Господу Богу своме поклањај се и њему јединоме служи; и иза кога би могло да уследи праведно и оправдано Христово питање кушачу: А, зашто се ти не

придржаваш овога, кад већ тако добро познајеш Писма? Видећи да делимичном истином не може наговорити Онога који је сам цела Истина, "тада га ђаво остави" ! (Мт. 4, 2-11.)

У овом кушању Господа од самог врховног кушача, огледају се сва наша кушања овосветским логикама, истинама и вредностима, и као и у случају врховног кушања Христовог, важан је разлог и циљ, а не начин и форма искушења. Јер и пословица каже да "најбољи начин да убедиш некога у оно што верујеш јесте да сам верујеш у то!" Јер се вера пројављује, она не дискутује.

Треба бити изузетно наиван па веровати да су поједнини назови-хришћани били жељни чисте истине, па уместо да трагају за њом, из незнања оснивају покрет попут екуменског у коме би некаква "љубав према ближњем" обавила посао уједињења свих "цркава". Трезвеном човеку је јасно да је њима први циљ уједињење а не истина, као што им је прво средство "љубав према ближњем" а не љубав према Богу. На прво место су ставили јединство и ближњега а не истину и Бога. Ако званично учлањивање православних у једну такву организацију није "упрезање у исти јарам" и "узимање учешћа у бесплодним делима" - шта онда јесте? Ако изјаве да остала "одвојена хришћанска браћа и господа" или хуманисти, рационалисти, материјалисти, мондијалисти и т.д. треба да буду схваћени и "прихваћени" нису нешто супротно од њиховог разоткривања које по апостоу дугујемо и себи и њима - шта онда јесте? Јесу ли неки наши нови теолози преко ноћи постали дипломате? Или можда присталице некакве "реалне политике Цркве" ради њеног лакшег и сигурнијег опстанка у овоме свету?

Омиљено позивање на свете оце црквених љубитеља екуменизма, хуманизма, братства и заједништва међу народима и њиховим верским сектама, није уопште на месту јер су оци давно већ изrekli своје коначно мишљење о Римокатолицима, Протестантима, о разним хришћанским сектама старим и новим, а да не говоримо о синкретизму, материјализму или пак безбожништву. Према томе, неби требало да ико православан данас буде у недоумици по питању њиховог веома јасног суда у вези сваког отступања од Истине, био он неуки верник, а камо ли још клирик. Ако ништа друго, требао би бар да зна речи првог псалма: Благо човеку који не иде на веће безбожничко, на путу грешничком не стоји и у друштву неваљалих људи не седи, него му је омилио закон Господњи и о закону његовом мисли дан и ноћ! (Пс. 1, 1-2.)

На дан Св. Григорија Богослова,
свештеник Србољуб Милетић
Сиднеј, 1998.